

1. přednáška - Zemský ráj to napohled

Název této přednášky sice mluví o něčem jiném, než vyjádří slova, která nyní uvedu. Není to tak dávno, co jsme prožívali vánoční dobu, dívali se do Betléma a přemýšleli o postavách, vyplňujících toto nehostinné míso, které se stalo příbytkem Boha mezi námi. V období vánoc jsme slavili i svátek sv. Rodiny, který zdůraznil a podtrhl význam této Rodiny, jako vzoru pro lidské rodiny každé společnosti. Prožíváme také ro rodiny a to je nová připomínka k zamyšlení nad postavením a úlohou rodin v dnešní společnosti. Ta bohužel podniká všechno k tomu, aby to původní, co z rodiny vyzařovalo a musí vyzařovat, - aby rodina byla základem každé spořádané společnosti, - to všechno chce naše doba zavrhnout, odhodit a pošlapat. Ale co chce postavit a staví na místo ideálu rodiny? Nerad musím připomenout, že v době prezidentování oblíbeného Václava Havla, se o podstatu rodiny bojovalo. Jemu tehdy překáželo to, že rodina s dětmi má mít nějaké výhody. Tím tehdy napadl už po tisíciletí platnou instituci, která nejen plní funkci reprodukční, jak on to označil, - funkci teletníku, - ale která je především základní společenskou jednotkou, z níž pak vyrůstají vyšší společenské jednotky a nakonec i stát. Dokonce ani komunisté, na rozdíl od Václava Havla, si nedovolili institut rodiny zpochybnit a považovali rodinu za základ státu. Jenže rodina je ještě něco víc, jak plyne z významu svátku sv. Rodiny. Stejně jako je rodina základem státu, je rodina také základní jednotkou Církve. Je vlastně malou a nejmenší Církví. A to je dnešním volnomyšlenkářům a odpůrcům rodiny trnem v oku. Žijeme v zemi, kde se každé druhé manželství rozpadá. Žijeme v zemi, kde se polovina dětí rodí mimo manželství. Žijeme v zemi, kde rodina mající více než dvě děti, je považována za nezodpovědnou a velmi často označována za rodinu u cikánskou. Jak hluboce se z tohoto důvodu musíme z tohoto důvodu sklonit před Cikány a Muslimy. Ti mají rodinu v hluboké úctě a děti jsou jejich největším bohatstvím. Jenže to my, slušní a ukáznění a zodpovědní, na sebe myslící a neskonale sobečtí, spořádaní občané, nechceme brát v úvahu. Naše materialistické a nemorální zákonodárství navíc podporuje promiskuitní svazky, spoluzití na psí knížku i vysokou rozvodovost a vůbec nedbá na to, že to daňové poplatníky stojí těžké peníze, pomíneme-li nenapravitelné a penězi nevyčíslitelné škody morální. Příspěvky, které dostávají tzv. svobodné matky samoživitelky, jsou podstatně větší, než činí podpora rodinám s dětmi. Nedávno si jedna paní stěžovala, že jejich mladí se zbláznili. Čekají dítě a chtějí se vzít. Vždyť na tom budou škodní, protože, kdyby žili na psí knížku, tedy ve volném svazku, dostávali by od státu podstatně více peněz. Tento protirodinný systém, k němuž se svého času tak nešťastně přihlásila naše polistopadová ikona, pan prezident Havel, nahrává nezodpovědnému jednání, kdy se manželství jen tak zkusí, a když to nepůjde, tak se to zkusí s někým jiným. Třeba i se stejným pohlavím. Navíc je porušováno přirozené právo dítěte: Právo na oba rodiče, právo žít v úplné rodině. Sv. Josef je prototypem opravdového manžela, který na sebe vzal tíhu manželství a miloval Marii, kterou v pojetí tehdejšího judaismu čekalo ukamenování. Sv. Josef, Maria a Ježíš, to je prototyp tradiční rodiny, nejenom křesťanské. Dá se říci, že právě význam, který tradiční rodině dává Církev, je trnem v oku všem volnomyšlenkářům. Není náhodou, že tehdy proti Klauzovu vetu hlasovali "osobnosti" jako Paroubek a Topolánek. Oba jsou, či byli, výstavními představiteli skutečné rodiny.

Není náhodou, že právě před vánočními Výbor pro ženská práva a pohlavní rovnost Evropského parlamentu připravil zprávu, která vyzývá k zákazu všech knih, které ukazují tradiční rodinu, kde je otec živitel a matka se stará o děti, ve všech školách a střediscích denní péče v Evropě. Podle autora jsou tyto knihy špatné pro budoucí život dětí, obzvláště dívek, a propagují špatné vzorce chování. V budoucnu jim to může bránit v budování kariéry.

Jak to dopadne s tradiční rodinou v brzké budoucnosti? Na to normální člověk nepotřebuje ani věštecké schopnosti, ani křišťálovou kouli. Dle všeho špatně. Jedinou nadějí je islamizace Evropy, protože potom by všichni volnomyšlenkaři a feministky dostali co proto. Jenže to je náprava, jakou si nepřejeme. Druhou možností je upřímná modlitba zbytku věřících této země. Modlitba k Bohu, aby nedopustil zánik rodiny A On takové prosby určitě vyslyší!

Ještě máme možnost nahlédnout do zprávy Sociologického ústavu Akademie věd České republiky, zveřejněné 21. ledna 2014. Byly zkoumány postoje českých občanů k manželství a rodině. V menšině zůstává, podle této zprávy, názor těch, kteří se hlásí k římskokatolickému vyznání, kteří hájili důležitost manželství pro partnerský život i pro výchovu dětí. Zdůrazňovali, že není správné, aby spolu žili partneři v

jednom bytě, pokud nebyli oddáni. Také to, že lidé, kteří chtějí mít děti, by měli být napřed oddáni. Že pro výchovu dětí je velmi důležité, aby jejich rodiče uzavřeli sňatek, že hlavním důvodem uzavírání sňatků je mít děti, že špatné manželství je lepší než žádné, že svobodní a rozvedení lidé mají ve společnosti menší vážnost a že ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější než svobodní. Ti, kteří se hlásí ke svému nevyznání, to vše popírají a těch je většina. Jednou větou byl článek o výsledku ankety označován jako: Katolické názory na manželství a rodinu dostaly na frak. Já bych však tvrdil, že to, jak lidé žijí, tím dostáváme na frak všichni, společnost i stát. I když se o tom veřejně nemluví, my to prožíváme a cítíme. Ale výsledek ve svém tvrdém a skutečném dopadu se teprve dostaví.

Jak nám vánoce a především svátek sv. Rodiny ukázaly, máme myslet na obraz jiné rodiny, která žila daleko od nás, ne na západě, ale na východě a to před dvěma tisíciletími. O ní totiž platilo, že to byl zemský ráj na pohled. "Šel s nimi do Nazareta a byl jim poddán, ... prospíval moudrostí a věkem i milostí u Boha i u lidí". Těmito slovy končí evangelista svou zprávu o ztrátě a nalezení božského Dítěte. Ona uzavírá kapitolu o dětství Spasitelově. Dva stručné verše, nic víc, ale i ty stačí, abychom si učinili dokonalou představu o těch třiceti letech skrytého života Ježíšova. Třicet let nevýslovného blaha a štěstí, nezkaleného ani jedním mráčkem, když pomíneme smrt sv. Josefa. Zemský ráj to napohled...

Kdybychom měli popsat jak vypadal nazaretský domek zevnitř, museli bychom říci: Bez skvělého služebnictva, s jednoduchým zařízením, ale byli šťastni a spokojeni s tím, co sv. Rodině poskytovala chudoba. Mohla sice žít v nadbytku a přepychu, kdyby to chtěl nebeský Otec. Ale on rozhodl jinak. Tři svaté osoby žily samy v nevelkém domku. Po ranní modlitbě, která byla záležitostí sv. Josefa, odchází on k práci a Panna Maria se stará o domácnost. Nebylo lehkou záležitostí obstarat vodu, která je v domácnosti tak důležitá. U studny se spolu s Ježíškem setkávala s ostatními ženami z vesnice a pak se vracela domů. Druhou povinností ženy bylo rozdělat oheň. V Palestině byla nouze o dříví a tak nebylo jednoduché dříví sehnat. I tato skutečnost nás poučuje, že ani nejnižší práce nás v Božích očích nesnižuje. Jedině hřích je pro člověka pokořující. Další záležitostí bylo namlet mouku pro celý den. I tuto namáhavou a těžkou práci musela obstarat žena. i když sv. Rodina nebyla početná, přece to nebylo lehkou záležitostí roztočit těžký mlýnský kámen pro drcení obilí. Při této práci vyprávěla svému synu o Bohu a o nebeských věcech. Později, když si jej brával na výpomoc sv. Josef, ona zůstávala sama a přemýšlela. Jak říká Písmo: "Uchovávala to všechno ve svém srdci a rozvažovala o tom". Když se scházela a usedávala rodina ke společnému jídlu, které bylo také jednoduché, připadla sv. Josefovi povinnost jídlo požehnat. Mísa byla společná a jídlo si každý bral do rukou. Když za zimních nebo deštivých dnů nemohli trávit večer a noc na střeše domku, zůstávali ve světnici. Malá hliněná lampa naplněná olejem osvětlovala místnost. i to bylo starostí matky rodiny: postarat se o olej, naplnit lampu a udržovat knot. Jak asi vypadaly ty svaté chvíle, jež strávili pospolu po denní práci? Sdíleli si myšlenky a city, a Ježíš se zúčastnil hovoru tak, jak to bylo přiměřené jeho věku. Ne, aby poučoval rodiče, třebaže byl vtělená Boží moudrost, nýbrž se jich dotazoval. Rozmluvy svatých v nazaretském domku... Kdo by si mohl myslet, že šlo o něco nedůstojného a nelaskavého?

Šlo o svatou rodinu, svaté byly proto i jejich rozhovory i svatý způsob jednání mezi nimi. Když čteme listy sv. Pavla, tak tam slyšíme pokyny\ rodičům, manželům i dětem: "Mějte k sobě vzájemnou lásku, v uctivosti se předcházejte...Ženy, buďte poddány svým mužům...Mužové, milujte své manželky...Děti, poslouchajte své rodiče...Rodiče, nepopouzejte děti ke hněvu...Pokoj Boží ať vládne ve vašich srdcích, nadto naďte všechno mějte lásku, která je poutem dokonalost..." Jakoby těmito slovy líčil sv. Pavel nazaretskou rodinu. Jako je nám, křesťanům, milá neděle, tak byl Izraelitům milý sobotní den. Všichni šli do synagógy. Ježíš s Josefem mezi muži, Maria mezi ženami. Bohoslužba začala modlitbou, pak se četlo Písmo svaté. Co cítilo a co prožívalo srdce Mariino, Matky Vykupitele, když slyšela prorocké předpovědi o Mesiáši? Co se dělo ve svatých srdcích, když se vrátili domů? Snad na sebe mlčky pohlédli, ale Ježíš mlčí a sv. Panna se neptá. Klidně zasedají ke stolu.

Musíme se také zmínit o mateřských povinnostech Panny Marie. Svě dítěto přijala z rukou Tvůrce jako poklad a prokazovala mu všechny služby, které matka prokazovat má a musí. Tiše dlíval v jejím náručí... Všechny tyto služby prokazovala s tou větší radostí, čím více si byla vědoma, komu je prokazuje. Ona jediná ze všech matek směla své dítě zbožňovat a milovat jako Boha. To si nesmí dovolit žádná matka. Když to dělá, dopouští se hříchu a dítěti ubližuje. Proto se k lásce, něžnosti a radosti, jaké bylo schopno jen panenské srdce Matky, pojila také i úcta, jaká náležela Božímu Synu. Cokoli pro něj konala, bylo Boží službou v pravém slova smyslu. Každá matka sice může své práce posvětit dobrým úmyslem, takže je koná

ke cti a slávě Boží. Panna Maria však sloužila přímo Bohu. Mohla se Panna Maria nudit? Ne! Kde je láska, tam dny plynou nejen tiše, ale i radostně. Mohli bychom si položit otázku: Proč tak dlouho Pán Ježíš pobýval v rodině? Když počítáme těch třiatřicet let, které prožil na této zemi, pak třicet let prožil v rodině. Co jej k tomu vedlo? To, že chtěl posvětit rodinný život a dát všem lidem příklad rodinných ctností.

Sociální význam skrytého života Páně je tak důležitý, že jej zdůrazňovali mnozí papežové. Úcta ke sv. Rodině je účinným lékem, který může uzdravit prohnitý rodinný život a tím i zchátralou moderní společnost. Dnes jsou světová velkoměsta věrným obrazem starého Pětiměstí (Sodomy, Gomory a ostatních měst). Rozumí se že ruku v ruce s nečistotou, jde nevěra, dochází k odpadům a z nevěry se rodí další zřůdné ovoce. Láska bliženská a charita, kterých je dnes tolik třeba, je jen tu a tam... "Růže ctností z víry vykvétá...", kde není víry, tam není lásky, tam požívá jeden druhého ať surově, ať "zdvořile". Bezohlednost a vykořisťování je dnes samozřejmostí a jaké "požehnání" z obojího plyne, ukazuje světský ráj.

Kníže temnot podniká válečné tažení na rodinu. Kde hledat lék? Především reformovat rodinu. To je prvním krokem a podmínkou, bez kterých stavíme na písku. V minulosti bylo raženo heslo "Musíme zavést manželskou rozlukou - rozvody - tím se rodina ozdraví. Jak takové ozdravení vypadá, to vidíme všichni. Chtěli uzdravit nemocnou rodinu, zavolali felčara, který ji dorazil. Moderním felčarem je moderní zákonodárství, které chce opravit věčnou Pravdu a Moudrost. Už před dvěma tisíci lety přišel lékař, který něčemu rozuměl. Ujal se především rodiny a uzdravil rozvrácenou rodinu. Ne však tím, že otevřel dokořán dveře náruživosti. Když přišli s takovou otázkou farizeové, pak jasně prohlásil, že za žádných okolností a z žádného důvodu, není rozluka dovolena. Rodina se neuzdraví tím, že se každé vášni povolí uzda, a když se každému, kdo vášni podlehl, umožní, aby ze sebe mohl lehce setřást svaté povinnosti, které na sebe vzal. Zamezit neřesti přístup k rodinnému krbu, dát vášni uzdu, to je jediný lék. Ten doporučil a předepsal Kristus.

Před jeho příchodem to nevypadalo o nic lépe než dnes. Římská rodina byla v rozkladu a ten jako rakovina, rozežíral národ, který šel neochvějně k zániku. Jak to vypadalo jinde? Jeden národ dával rodičům neomezenou moc nad dětmi. Narozené dítě bylo položeno otci k nohám, když dítě pozvedl, dal tím najevo, že je přijímá. Nechal-li je ležet, bylo pohozeno. Stát bral dítě z matčiny náruče, a jestliže je neutratil, vychoval z něho ve svých kasárnách válečníka, podle svého gusta. U Židů bděl nad rodinou sám Hospodin, ale ani tam nebyla situace růžová. Bylo třeba nebeského léku a všemohoucího lékaře, aby uzdravil tento všeobecný mor. Uzdravil jej a to příkladem té rodiny, v jejímž středu se narodil a vyrostl. Svatí snoubenci Josef a Maria jsou nedostižným příkladem křesťanských manželů... Byl-li kdy na světě snoubenec, který Bohu děkoval za svou snoubenku, pak to byl sv. Josef. Z vědomí, že ho provází životem andělská bytost, plyne úcta. Vzájemná úcta musí kráčet ruku v ruce s láskou a to je nezbytná podmínka manželského štěstí. Druhou povinností manželů vůči sobě je povinnost lásky. Co se dnes označuje tímto názvem v románech i mimo ně! Láska je ctnost a ta se opírá o vnitřní hodnotu. Zůstává-li na povrchu a hledí-li jen na zevnějšek, není to láska, ale vášeň. Pravé lásky stále přibývá, ale vášeň vyprchává. Když mizí vnější půvaby, pak s nimi mizí i vášeň. Pravá láska je obětavá, vášeň je sobecká. Láska má na zřeteli blaho a štěstí druhého, vášeň vidí jen sebe a hledí druhého vykořisťovat. Kde je pravá láska, tam je obětavost a kde je obětavost, tam není nebezpečí, že jeden nebo druhý, věrolomně poruší přísahu vzájemné věrnosti. Josef si byl vědom tohoto svého úkolu. Josefa a Marii spojil Bůh, a kde je Bůh, tam je láska opravdová.

Podle vůle a Božího zákona je manželka povinna svému manželovi poslušností. Ani Matka Boží nebyla z tohoto zákona vyňata. Jak neskonale vysoko stála nad Josefem! Ale jako božské dítě, Syn pravého Boha, byl poddán své matce a pěstounovi, tak byla poddána i Maria podle Boží vůle Josefovi. Dobře si povšimněme, že už od chvíle, kdy ji Josef uvedl jako manželku do svého domu, posílá nebe své instrukce skrze anděla jedině jemu, hlavě sv. Rodiny, nikdy ne Panně Marii. Kéž by naši muži byli hodnými a oprávněnými příjemci Božích vnuknutí a ženy aby byly podobné Panně Marii. Zdrojem neustálého posvěcování sv. Rodiny byl jejich nazaretský domek. Jak to vypadá v dnešních rodinách? Pokud je ještě nějaké pojítka mezi manžely, pak je to místnost, kde hraje televize, rádio, nebo svítí počítač. Jinak jdou každý za svou zábavou, věnují se jiným a příslušníky své vlastní rodiny zanedbávají. To platí o matkách i otcích. Pro Marii byl pobyt doma pramenem blaha, tam hledala všechno své štěstí. Všechno uchovávala ve svém srdci. Tato slova ukazují, k čemu lnulo její srdce a čím se zaměstnávalo. Patřilo zcela jejímu božskému dítěti. Předmětem jejích myšlenek i její péče a radostí byl Ježíšek!

Příklad Panny Marie i sv. Josefa nás vede do školy božského Srdce Páně. Duchovní cvičení, kterých se můžeme zúčastnit, jsou jen poměrně krátkou dobou, proti tomu, co v Ježíšově škole ztrávili apoštolové. Byla to tři léta. A Panna Maria ztrávila se Spasitelem tři desetiletí. Měla jej stále na očích, denně ho viděla, slyšela, sledovala každý jeho pohyb. Jí stačilo jej pouze pozorovat. Co získala její duše neustálým stykem se Srdcem, v němž jsou všechny poklady moudrosti a vědění, v němž přebývá veškerá plnost božství, které je hlubinou všech ctností? Její život v Nazaretě byl životem práce a modlitby. Můžeme také říci i životem pokory a poslušnosti. Její život byl však také rozjímavý. Byl to život víry a její víra žila z toho, co kdysi slyšela a zažila. Božský Spasitel ji nechtěl připravit o zásluhy její víry. Proto neslyšíme ani slovo o tom, že by jí řekl o svém poslání, kromě scény v jeruzalémském chrámě. Jinak žádný zázrak, žádné zjevení. Po třicet let Maria věřila... Věří, že po jejím boku žije Syn Boží, že její chudý domek je posvátnější než vznešený jeruzalémský chrám a než kdy bude jakákoliv svatyně v království jejího Syna. Sedí s ním za stolem, on tu a tam Matce poslouží. Maria přijímá jeho služby jako matka dítěte, ale nikdy se ho ani slovem nezeptá na jeho tajemství, která jsou v něm ukryta. Ani slovem neřádká, aby odhalil závoj z budoucnosti, tím méně se osměluje ptát se ho po jeho mesiášské důstojnosti. Sama se ani slovem nezmiňuje o tom, co předcházelo jeho narození, co se stalo v Ain Karim nebo v Betlémě. Čeká, nezvídá, až přijde hodina a on se ujme duší, které ho očekávají a po něm touží. Její snoubenec začal dorůstajícího jinocha učit svému řemeslu. Je to příprava na jeho vykupitelský úřad? Po letech bude právě tato okolnost pohoršením pro obyvatele Nazareta. Přes třicet let žila Maria vírou a z víry. Její víra byla hrdinská, je proto Královnou vyznavačů. Panna Maria byla stále s Ježíšem, pak není divu, že její srdce bylo jeho božskému Srdci den ze dne podobnější. Panna Maria zastupovala celé lidstvo. Jako při vtělení dala souhlas naším jménem, tak v Nazaretě prokazovala Spasiteli služby jménem celého lidstva. Uslyšíme, že i na Golgotě ho obětovala nebeskému Otci jménem nás všech. V Nazaretě žije Mesiáš uprostřed svých, a svoji o něm nevědí. Jen Maria mu svou vírou skládá hold jménem nás všech. Vykupitel světa přebývá na zemi a lidstvo o něm neví. Jen věřící mysl jeho věrných ho poznává a ví, kde ho hledat. Úcta k Božskému Srdci Páně, jejíž zvláštním znakem je odprošování, napodobuje život sv. Panny v nazaretském domku. Spěcháme ke svatostánku, navštěvujeme eucharistického pořitele, dáváme mu svou lásku jako náhradu za netečnost těch, kteří si na něj nikdy nevzpomenou.

S životem víry šel ruku v ruce i život modlitby. U toho se není třeba zdržovat. Magnifikat nám ukázal, jak dokonale byla Panna Maria obeznámena s Písmem a tajemství dětství Ježíšova se vším, co jí při tom bylo zjeveno, jí poskytovalo látku k neustálému rozjímání. Věděla, jak si Mesiáše představují její krajané. Jak docela jinak jedná a smýšlí Bůh než lidé! Jak podivuhodné jsou cesty Páně! Že by si Panna Maria nebyla vědoma, na co má jako Matka Spasitelova, pamatovat ve svých modlitbách? Nemodlila se už tehdy za obrácení hříšníků, jak nás vyzvala v Lurdech? Nevyprošovala od nebeského Otce požehnání pro působení svého božského Syna? Neprosila za spásu nesmrtelných duší? S životem víry se pojí a z něho plyne život lásky. Syn Boží je jejím dítětem. Jakou míru blaha zakoušela Mariina duše, když hleděla svými očima na překrásné děťátko, které objímala ve svém náručí! Jsme si jisti, že to bylo více šípů lásky, kterými Bůh obšťastnil její blaženou duši. Maria si byla vědoma nekonečné lásky, kterou byla milována, jak od Otce, který jí dal Syna, tak od Dítěte, které porodila. Když jako nemluvnátko spočíval v jejím náručí, beze slova, ale kdykoliv se zahleděla do jeho očí, četla v nich neskonale lásku jeho božského srdce, lásku, která platila a patřila jí. Co přitom zakoušelo její mateřské srdce? Byla přece matkou a jako matka své dítě milovala, s tím rozdílem, že byla matkou panenskou a o svou mateřskou lásku se s jiným nedělila. Její láska byla veskrze nadpřirozená, prostá veškeré nedokonalosti, a že žádný mráček tu lásku nezkalil. Jakou radost působí rodičům dítě poslušné a dobře vychované! A tak se ptáme, co všechno zakoušela panenská Matka, kdykoliv pohlédla na Jezulátko? Když si směla vůči němu dovolit, co si každá matka dovolí ke svému dítěti? Která matka však může říci, že jí dítě nikdy nezarmoutilo, že její dítě je zcela bez chyby? Sv. Panna vidí, jak je jí na slovo poslušný a jak pokorně se jí podrobuje, on, Syn Boží! Jak je pohotový vyhovět každému jejímu přání, on, který řídí hvězdy na nebi, její Tvůrce a Pán! Vidí, že to všechno koná svobodně, z lásky k ní. Vidí, jak je krásný, milý, příjemný. Vidí, jak jeho vnitřní krása se projevuje navenek, a čím více se projevovala, tím mocněji se vzdmáhal plamen lásky, kterým hořelo její panenské srdce. Život pokory a skrytosti...

Kdo hledí na sv. Rodinu očima tohoto světa, řekne si: "Co je na to zvláštního? Žena z lidu si vzala muže z lidu, co jí zbývá, než trávit doma celý den? Ta si nemůže dovolit ukazovat se na veřejnosti jako ty, k nimž byl osud štědrější". Budiž, ale jestliže taková žena, přinucená okolnostmi, aby žila ve skrytosti, přijímá svůj úděl z Božích rukou poslušně, odevzdaně a spokojeně, pak dělá z nutnosti ctnost a zásluhu. Tak tomu

bylo u Panny Marie. Hledíme-li na ni očima světa, řekneme: žena z lidu. Hleď na ni očima víry, a pak musíš říci: "Matka Boží".

Nebeský Otec bděl zvláštním způsobem nad sv. Rodinou, vyměřil vše dopodrobna, místo, zaměstnání... Sv. Panně bylo tedy nad slunce jasnější: Nejvyšší chce, aby žila ve skrytosti a chudobě, spolu s Jednorozeným Synem Božím. Připodobňuje se tedy Božskému Synu a následuje ho. I zde je Ježíš učitelem a vzorem, a Maria přijímá z rukou Otce svůj úděl nejen ochotně, nýbrž radostně. Nechce se mít lépe než její Syn, ani jinak, než si Otec přeje. To je její ctnost a veliká ctnost! Život odříkání, život chudoby, život poslušnosti, život sebeobětování. Poslušna Boha, jako nejvyššího Pána, poslušna snoubence z ohledu na Boha a pro Boha. Přitom všem nebylo nic nápadného na jejím zevnějšku, jednání, vystupování a v celém životě. Žasneme, jak je možné, že třicet let žili v Nazaretě takové vzory svatosti a dokonalosti, a že nazaretští na nich nic nápadného neobjevili, že nepozorovali svatost a ctnosti Božího Syna a jeho Neposkvrněné Matky. Tak vypadal život sv. Panny, tak vypadalo její štěstí.

Matka Vykupitele nebyla ušetřena ani křížů v rodině. I její mateřská důstojnost přinesla oběti i odříkání. Můžeme říci, že zakusila vše, co manželka a matka zakusit může. I ona musela kvůli dítěti trpět. Vzpomeňme na Egypt. I její život byl životem odříkání. I ona stála nad hrobem, do kterého uložili jejího snoubence, a na konec se musí rozloučit i se Synem, když ho Otec volal. Jen jednu bolest nezakusila a ani zakusit nemohla: Bolest z nešťastného manželství a nad nezdárným dítětem. Ztrátu manžela, bolest a kříž, zakusila i Neposkvrněná Panna. Nikdy však slunce neozářovalo šťastnější domek, než byl domek nazaretský. Kdyby lidstvo zůstalo v ráji, nemohlo by zakoušet většího pokoje, nemohlo by mít více vzájemné lásky, nežilo by ve větší svornosti, než svatá Rodina. Avšak i do nazaretského pozemského ráje zabloudila bolest. Neposkvrněnou Pannu stihla rána, která si už vynutila tolik slzí z očí nejedné těžce zkoušené manželky. Přišla chvíle, kdy i ona stála u smrtelného lože svého snoubence a doprovodila jej ke hrobu. Matka Boží ovdověla. Kdy se to stalo? Rozhodně před veřejným vystoupením božského Spasitele. Poslední zmínku o Josefovi čteme v evangeliu při příležitosti ztráty dvanáctiletého Ježíše. Tam se s Josefem loučíme. Na začátku působení božského Spasitele v Káně vidíme jen jeho Matku. Jen ona sama pak doprovází Pána Ježíše do Kafarna. I když je tu a tam zmínka v evangeliu o příbuzných Krista Pána, není nikdy zmiňován sv. Josef. Když vrcholil Ježíšovo veřejné působení, ani tam nikde není zmínka o Josefovi. Podle východního zvyku to bylo nemyslitelné, byla by o něm zmínka, kdyby žil. Pod křížem stojí Bolestná Matka sama, a umírající Spasitel ji odevzdává a svěruje péči svého učedníka. V Janově evangeliu je zmínka: "Od té chvíle ji přijal učedník k sobě." Kdyby byl Josef ještě živ, porušil by tím božský Spasitel i Jan jeho svaté právo, totiž pečovat o tu, která byla jeho snoubenkou.

Není to jen domněnka, ale je jisté, že se sv. Josef rozloučil s tímto životem dříve, než Pán Ježíš veřejně vystoupil. Naskytá se otázka: Kolik mu asi bylo let? V jižních krajinách se vstupuje do manželství velmi brzy. Stěží bylo Josefovi dvacet let, když mu byla Panna Maria zasnoubena. Kristu Pánu bylo málo přes třicet let, když opustil skrytý život. Kdyby se toho sv. Josef dožil, bylo by mu padesát let. Zemřel tedy mezi čtyřiceti a padesáti lety svého života. Bylo to v době, kdy Pán Ježíš byl už dospělý a schopen převzít jeho dílnu a postarat se o svou Matku. Mladičké vdově bylo snad asi čtyřicet let. Když se Matka a Syn vrátili z pohřbu, jak jim asi bylo? Jako nám v podobné chvíli. Měli přece srdce čistě lidské jako my, srdce, v němž sídlila láska, a které také cítilo bolest. Někdo jim scházel. Možná to trvalo dost dlouho, než si zvykli. Proto Pán Ježíš i jeho Matka mají lék na každý problém i moderní doby. Mariánská úcta má proto velký význam pro praktický život. Vzájemná láska těchto svatých osob byla však útěchou v opuštěnosti a balzámem pro duši. Život v nazaretském domku se změnil v tom, že nyní byl hlavou rodiny Pán Ježíš. Může se nám vetřít otázka: Proč nebeský Otec sv. Josefa k sobě povolal tak brzy?

Prvním důvodem byl ohled na jeho mesiášské působení. Kdyby zůstal na živu, bylo by to na závadu činnosti Pána Ježíše. Vždyť ani jeho Matka ho nesměla provázet. Jen jednou za celou dobu veřejného života Kristova se s ním setkává. A i zde naznačil Božský Spasitel, že ne může přerušit své kázání a věnovat se Matce, poněvadž podle vůle Otcovy má důležitější povinnost. Když tedy Matka Mesiášova musela ustoupit do pozadí, čím spíše jeho pěstoun? Vědomí, že Mesiáš bude mít nebeský původ, bylo v izraelském lidu hluboce zakořeněné, jak na základě proroctví, tak z neustálé tradice. Nám je sice známo, že Pán Ježíš byl počat působením Ducha svatého. Tehdy ještě nepřišla vhodná doba, aby toto tajemství bylo zjeveno všem bez rozdílu. Ale aspoň zákonitý otec Spasitelův musí ustoupit z jeviště, aby Pán mohl s tím větším důrazem mluvit o svém pravém Otci, kterého poslal a jehož jménem on mluvil.

Druhým důvodem, proč sv. Panna tak záhy ovdověla, byl, že měla být útěchou všem sklíčeným matkám. Už ve Starém Zákoně byla Panna Maria Těšitelkou zarmoucených, čím je jí tedy více v Zákoně Novém! Těšitelka zarmoucených, nejen slovem, ale i příkladem je jako Matka Bolestná.

Ačkoliv vším neštěstím v rodině jsou obyčejně vini manželé sami, stává se někdy, z dopuštění Božího, že bez jejich viny rozbije nenadálá a nezaviněná bouře jejich štěstí. Co máme v takové situaci udělat? Co jiného, než spínat ruce k Těšitelce zarmoucených a sílit se pohledem na Matku Bolestnou, které její mateřská důstojnost nespála na cestu života jen samé růže.

Ani teď, když po smrti svého pěstouna Pán Ježíš s Matkou osaměl, a když se blížila jeho chvíle, nezmínil se jí ani slovem o svém poslání. Ani z části neodhalil závoj z nedaleké budoucnosti. Dílem svých rukou pracoval na výživě své i své Matky. Tak ubíhá den za dnem, týden za týdnem. Panna Maria se neptá a nepředbílá. V pokoře se klaní úradkům nevyzpytatelné Boží Prozřetelnosti a rozjímá o tajemstvích, na kterých má účast. Ví dobře, že dříve nebo později přijde chvíle, která její srdce naplňuje tesknými obavami. Zrodila Beránka, který přišel shladit hříchy světa, obětího Beránka, jehož krví bude smířen Otcův hněv. V jeruzalémském chrámě jsou přinášeny oběti zabitých beránků a kněží se modlí: "Pošli Pane, Beránka..." Nebe však neodpovídá. Už po pět staletí se neukázal žádný prorok. Jenom ty modlitby v chrámě a kropení oltáře krví beránků neberou koce. Náhle přeruší mocný výkřik toto hrobové ticho. U dolního toku Jordánu, nedaleko jeho ústí do Mrtvého moře, se objevuje muž asi třicetiletý. Oblečen kajícím rouchem volá: "Připravte cestu Pánu, vyrovnejte jeho stezky... Uprostřed vás stojí ten, kterého nevidíte". Jan Křtitel, hlas volající na poušti. Od úst k ústům, od městečka k městečku, po celém Judsku, se nese tato zvěst. Jako na křídlech letí novina: "Mesiáš, Mesiáš".... Celé zástupy se hrnou k tomuto proroku. "Pán je blízko"! Pohnutí a vzrušení se zmocnilo celé země. Jako elektrická jiskra probíhá tato nenadálá zvěst všemi vrstvami lidu. Dostává se i do Nazareta. Co asi pocítila při této zprávě Panna Maria? Cosi jako zármutek, bolest a bodnutí proniklo její mateřské srdce. Chvíle loučení je tu! Její srdce krvácelo, když se loučila se snoubencem, a teď nové loučení, ještě těžší a bolestnější. Tentokrát ne na tři dny jako před dvaceti lety ve chrámě, nýbrž navždy. Na této zemi už nebude s Božským Synem vést život jako doposud. Štěstí nazaretského ráje končí. Vtělený Syn Boží nebyl sv. Panně dán, aby výhradně ona se těšila z jeho společenství, nýbrž aby všechno lidstvo čerpalo vodu života ze Spasitelovy studnice. Otec jí ho na čas svěřil. Teď ho vymáhá pro sebe. A to právem, které na něho má, jako pravý a skutečný Otec, jako nejvyšší a svrchovaný Pán. Neblahá předtucha chmurné budoucnosti svírá její mateřské srdce. Nejen, že ji Božský Syn opouští, nýbrž jde k oběti! Jakýma očima pozorovala tehdy svého Syna? Už několik dní vidí, jak dává všechno dopořádku, jak hledí dokončit nedokončenou práci, jakoby se chystal dát tesařské dílně sbohem. A chystal se. Jednoho dne se stalo, co čekala. Přišla jeho hodina. Zpráva o Janově vystoupení mu byla pokynem od Otce, aby nastoupil své poslání. Co Panna Maria? Byla by málo hodnou Matkou obětího Beránka a Vykupitele světa, kdyby něco namítala anebo nemístnými prosbami zdržovala či ztrpčovala jeho odchod. Byla mu podobná v ostatních ctnostech, chce mu být podobná i v odevzdanosti do Otcovy vůle. S jeho obětí spojí i svou oběť. Bylo to bolestné rozloučení.

On bude aspoň obklopen maličkým zástupem několika milujících srdcí, ona však zůstane samotná, opuštěná v Nazaretě. Ježíš jde, aby pracoval pro slávu Otce, pro spásu duší, pro založení Božího království na zemi. Jeho Matka ho bude moci doprovázet jen modlitbou. Jedině tak bude mít účast na jeho díle. Ženám bude dopřáno Mesiáše doprovázet, Matka však musí zůstat opodál. To vše z téhož důvodu, z jakého byl odvolán i sv. Josef. Mesiáš musí stát před lidstvem sám, bez jakýchkoliv příbuzenských vztahů, jen jako Syn nebeského Otce,

Ať nám tento pohled do Nazareta, do domku, kde žila sv. Rodina, do dá odvahy, že jejich příklad je stále živý. Ať nás sílí vědomí, že tato sv. nablízku našim rodinám i všem těm, kterým leží na srdci opravdové blaho rodiny. Svěřme sv. Rodině nazaretské svou bolest, obavy i naději! Královno rodu, oroduj za nás. Amen.

P. František Dobeš, Zimní škola 2014

.2. přednáška Rodina

Když otevřeme 1. knihu Mojžíšovu a začteme se do druhé kapitoly, poznáme, že ke všemu stvoření jako korunu připojuje Bůh Adama a Evu. Bůh na počátku stvořil rodinu. Nestvořil mne, ale nás. Vždy výrazně projevoval náklonnost ke sdružování, miluje společenství. A to proto, jak víme z dogmatu o Trojici, že Bůh je společenství, pro společenství nás také stvořil. Máme žít spolu s druhými. Proto nás učinil tak něžnými. Ztratili jsme ze zřetele skutečnost, že my, lidské bytosti, jsme v jistém smyslu maličkými zvířátky, která nemají ani kožich nebo ostré zuby, aby se mohla bránit. To, co nás chrání, není zloba, nýbrž lidskost: schopnost milovat druhé a přijímat lásku, kterou nám druzí chtějí dát. Teplo noci nám nedává naše tvrdost, nýbrž něha, která ve druhých budí touhu nás zahřát. Skutečnou silou člověka je jeho něžnost. Proto je společenským tvorem. Ale to všechno, o čem mluvíme, člověk odvozuje od Boha. Bůh věděl, co člověk udělá, jak využije nebo zneužije svou svobodu, po které tolik touží, a někdy si s ní neví rady. Proto dostává Mojžíš na hoře Sinaji Desatero. Jedna deska obsahuje tři příkazy, které vymezují naše povinnosti vůči Bohu. Bůh, ale věděl, jak my, lidé, jsme někdy na sebe zlí a navzájem nesnášenliví, tak v druhé polovině Desatera, která je obsažena na druhé desce, v dalších sedmi přikázáních stanoví, jak máme jednat my lidé mezi sebou navzájem. Jak se má každý člověk chovat k druhému, k bližnímu. A poněvadž každému jsou po Bohu nejbližší rodiče, je zcela přirozené, že ve čtvrtém přikázání se upravuje poměr mezi rodiči a dětmi. Tím dostáváme základní směrnice k tomu, aby základní buňka společnosti byla zdravá. Mohla zdravě žít a ovlivňovat své okolí, celou společnost. Když otevřeme Starý Zákon, který obsahuje všechna přikázání v jejich původnosti, pak čteme ve druhé knize Mojžíšově, dvacáté kapitole, dvanáctém verši: "Cti otce svého i matku svou, abys dlouho žil na půdě, kterou ti dá Hospodin, Bůh tvůj". Ve znění, které se modlíme v Desateru, je trochu víc zdůrazněno, že Bůh popřeje dlouhého a šťastného života tomu, kdo své rodiče bude ctít. Nad tím je nutné se pozastavit, neboť při zachovávání žádného z ostatních, Bůh neslibuje odměnu, jen při tomto čtvrtém, které se týká úcty k rodičům. A když se podíváme do skutečného života, zjistíme, že tomu tak je: Kdo má v úctě a lásce své rodiče, je spokojen a šťasten, kdo však rodiče bezdůvodně opustil a snad i potupil, hledá často marně své životní štěstí. I když se snad domůže vlivného postavení, které mu zajišťuje pohodlný život, přece se v jeho životě dostaví chvíle, kdy se svědomí ozve s velkou naléhavostí a pak i to nejměkčí křeslo se zdá nepohodlné a člověk nemá klidu, je nešťastný.

V této souvislosti můžeme vzpomenout na jednoho lékaře, Dr. Hagena, který pozdě a velmi bolestně litoval svého nepěkného a nelaskavého jednání vůči své matce. Abychom si dobře zapamatovali, jak je hrozné, když člověk chtěl napravit chybu svého mládí, ale již je pozdě: Zde je celý příběh: Na lékařské fakultě medikové poslouchali přednášku svého profesora Hagena, která byla úvodem k pitvání mrtvol, staré ženy, která ležela na pitevním stole. Ke koci přednášky řekl: "Pánové, dnes máme zcela zvláštní případ. Zemřelá se zhroutila na ulici následkem vysílení, zkrátka řečeno: zemřela hladem. Prosím, pánové, začneme"... Při posledních slovech odhalil plátno, kterým byla mrtvá přikryta. Pohlédl na obličej mrtvé a tu tichem sálu zazněl bolestný výkřik: "Matko"! Profesor Hagen vykřikl toto slovo s tváří téměř bílou a padl do rukou svých posluchačů, kteří si již domysleli, o co jde, ale neznali podrobnosti. Profesor se brzo probral ze mdlob, předstíral nevolnost a dal se odvést do svého bytu. Nikdo se nedověděl tajemství, které ho s mrtvou pojilo. Jeho tajemství jej tak tížilo, že do roku ho museli odvézt do sanatoria. Svě tajemství nesl sám až do koce života. Bylo to tajemství jednoduché, ale smutné. Hagen neznal svého otce. Záhy mu zemřel. Jeho matka musela přijmout zaměstnání pradelny a s vynaložením všech sil živila sebe i hochu. Chlapec se učil velmi dobře. Po obecné škole nastoupil na střední a po maturitě mu matka splnila vroucí přání: Dovolila mu studovat lékařství. Pracovala do úpadu, aby její syn nemusel trpět nouzí. Mladý Hagen byl dítětem štěstěny. Brzy skončil studia a bylo mu nabídnuto místo v krásně zařízeném sanatoriu. Tam se seznámil s bohatou Američankou a oženil se s ní. Již za svých posledních studentských let se náhle začal za matku stydět. A ještě více, když se oženil. Přece nemůže své nevěště říci, že jeho matka je pradelna. Proto ji prostě zapřel a měl dokonce tolik smělosti, že napsal své matce, aby se k němu už nikdy nehlásila. Když nedostal od své matky odpověď, považoval, že své spokojenosti, věc za vyřízenou. Léta nezadržitelně plynula a síly Hagenovy matky podle toho ubývaly. Konečně nastala doba, že již neměla sílu na práci. Obstarávala nyní příležitostné práce a brala ne patrnou podporu z chudinského ústavu, takže aspoň neměla hlad. Ale bylo stále hůře... Nemohla už vůbec pracovat. A protože nechtěla prosit o pomoc, musela zemřít hladem. Chtěla však zemřít v nemocnici, sama., aby ji nikdo nepoznal. Cestou do nemocnice ji však zastihla smrt. Pan profesor, za nějž obětovala svůj život, ji musel nejen spatřit jako mrtvolu, ale bezděky se k ní přihlásit, veřejně přede všemi posluchači. Musel se přihlásit k té, která prací svých rukou a vlastně obětováním života jej učinila tím, čím se stal. Jakým hrozným výtkám se mohl

profesor Hagen vyhnout, kolik ovšem pozdních slz si mohl ušetřit, kdyby byl plnil čtvrté přikázání, čtvrtou radu od Boha dobře míněnou.

Aby se nám nestalo něco podobného, rozhodněme se, že tuto Boží radu nechceme zapomenout. A proto se ptáme: Co nám Bůh v tomto přikázání klade na srdce? A hned slyšíme první slova: Cti otce i matku, neboť jsou mími zástupci před tebou, proto je cti vždy, za každých okolností. Ať jsou třeba nepatrní, nevzdělaní, nevhlední, ba dokonce i kdyby byli plni chyb, cti v nich otcovství a mateřství, které je za jejich chybami. Uvažme" Když spatříme kříž z prostého dřeva, špatně vyřezaný, třeba i zaprášený, přece před ním smekneme, vzdáme mu úctu, neboť v něm spatřujeme obraz láskyplného Syna Božího. Podobně, i kdyby naši rodiče byli pokryti sebe víc chybami, jsou to stále naši rodiče a naše povinnost je ctít, nikdy nepřestává! Tuto povinnost dobře chápal jeden mladý muž, který na ulici potkal zástup trestanců. Přistoupil rychle k jednomu z nich a políbil mu ruku. Na dozorcovu otázku: Co to děláš? - vždyť líbáš ruku trestancovi, odpovídá" Ano, trestancovi, ale je to můj otec! Jaká úcta k otcí! Je samozřejmé, že stejná úcta náleží i matce. Je třeba známo, že u Arabů, vchází-li syn do stanu své matky, musí nejprve zout opánky, na znamení, že půda v blízkosti matky je posvátná. Tam se pak musí chovat tiše a skromně. Snad nám bude prospěšné vzpomenout si, jak jsme třeba uctívají k cizím lidem, ale k tatínkovi a mamince jsme však nedbalí a bezohlední. Již jen pouhý pozdrav prozradí, jak si vážíme a jak ctíme své rodiče. Je proviněním posmívat se rodičům, stydět se za ně, pohrdat jimi a vůbec se k nim hrubě chovat. Naše Domovy důchodců by mohly vyprávět! Jak často se stává, že se děti posmívají rodičům pro jejich zastaralé názory. Nebo to dítě, které dosáhne vysokého postavení, se stydí, přiznat se k venkovské ženě nebo muži, kteří jsou jeho rodiči. Dochází však i k tomu nejhoršímu, že se děti neovládou a nejen ruka, ale i nůž, který je v ruce, rodiče zraní, či jim dokonce vezme život O takovém případě se zmiňuje už J. Š. Baar. Když byl farářem v Ořechu u Prahy, šel jednou do vedlejší vesnice, do Řeporyj. Cestou potkal jednorukého muže, vracejícího se z nemocnice, který ho prosil o almužnu. Baar ochotně otvíral peněženku a přitom se soucitně ptal, kdy a jak o ruku přišel. Mrzákovi vytryskly do očí slzy a řekl: Ve vzteku jsem udeřil otce do hlavy. V noci se mi na téže ruce vytvořil malý vřed. Ten se ale rychle zvětšoval. Šel jsem k lékaři. Poslal mne do nemocnice, po několika dnech primář prohlásil, že se jedná o otravu, a že je nutno uřezat celou ruku. Tak jako úcta k rodičům přináší pozhledání a štěstí, tak projevy neúcty jsou zdrojem bolesti a neštěstí

K úctě se bezprostředně pojí poslušnost. Záleží v tom, že děti ochotně plní všechny spravedlivé rozkazy rodičů a ochotně přijímají jejich rady a napomenutí. Malé děti se obvykle neproviňují proti tomuto požadavku, neboť nepoznávají důležitost napomenutí a také jejich neposlušnost nepochází ze zlomyslnosti. U velkých dětí se ovšem může jednat o těžká provinění, neboť ty už zpravidla poznávají závažnost a důležitost rodičovských napomenutí. Děti dospělé, které již žijí samostatně, nejsou přímo vázány rozkazy rodičů, ale mají dbát jejich rad a napomenutí. Vždyť rodiče to jistě myslí se svými dětmi nejlépe a hovoří z nich zkušenost. Vyskytnou se však i okolnosti, kdy děti nesmí poslechnout rady rodičů: Když např. rodiče nutí dítě proti jeho vůli vstoupit do kněžského nebo řeholního stavu, nebo do sňatku s určitou osobou. Nesmí také poslechnout, když rodiče nařizují něco, co je proti Božím příkazům.

Úcta a poslušnost k rodičům musí být ovšem nezbytně doplněny tím nejvyšším: Láskou k rodičům. Můžeme mít ale problém, když přemýšlíme o této povinnosti. Naše generace ještě dobře ví, co pro nás rodiče zkusili, s jakou láskou a něhou nás vychovali a na to máme odpovědět s láskou. Ale s jakou láskou a něhou přistupují dnešní rodiče ke svým dětem?: Zapnutý televizor, běžící rádio, hádky mezi rodiči, nezáměr o to, co dítě dělá, jak se učí, s kým se kamarádí a stýká. A dokonce vyhánění z domu, aby rodiče měli prostor pro svou nerodičovskou a nekalou činnost. Kolik dětí se proto potuluje po ulici, kolik jich riskantně jezdí autem, které jim rodiče dávají proto, aby od nich měli pokoj? Co mohou potom takoví rodičové čekat, a je otázkou, jestli vůbec mohou něco čekat? Nezáměr budí odpor a opěťovaný nezáměr ze strany dětí. Co bude takto vyrostlá generace předávat dál? Když si člověk může a má uvědomit, co pro něj rodiče vykonali, pak má důvod jim to odplácet, i když to dnešní doba považuje za slabost.

Kdo učí a bude učit děti lásce k rodičům? Kdo jim řekne, že mají projevovat vůči rodičům vděčnost v působení radosti, v přání dobra pro jejich osobu a nakonec v tom, že se o ně máme postarat v jejich stáří? Kterýsi pán se zeptal svého známého, o němž věděl, že má dost vysoký plat, co dělá se svými příjmy. Odpověď zněla: Částečně jimi splácím své dluhy a ostatní ukládám na úroky. Na nechápavou otázku: Jak to myslíš?, odpověděl: Když jsem byl malý, vynaložili moji rodiče na mne hodně peněz. To jsou mé dluhy, které jim nyní splácím. Ostatní peníze věnuji na výchovu dětí a to je kapitál, který mi přinese úroky ve stáří. A tak by měl jednat každý křesťan! Svým rodičům máme věnovat úctu, poslušnost a lásku. Rodinu

však netvoří vždy jen rodiče s jedním dítětem, pravidelně bývá v rodině více dětí, sourozenců. . Máme se zúčastnit na jejich výchově, ale jak? Snad napomínáním nebo snad dokonce bitím? Pamatujme si, že nejlepším výchovným prostředkem je příklad. Tak jako ze slunce ustavičně září světlo a vychází teplo, právě tak z našeho jednání vychází síla, která v našem okolí působí dobro nebo je příčinou veliké zkázy. Kolikrát se již stalo, že mladší bratr byl přiveden ke krádeži a jiným zlým skutkům příkladem a jednáním svého staršího bratra. Kež vždy dobře a správně jednáme! Je to totéž, jako kdybychom svého bratra vytahovali z propasti jeho špatné povahy. Jednáte-li chybně., pak jste vlastně příčinou jeho pádu do propasti špatností. Někdy je také potřeba přijmout i zlobení těch okolo, jako možnost cvičit se v trpělivosti. Tím můžeme v sobě nahradit sílu, která se nám může výborně hodit v našem pozdějším životě. Kdy ti, kteří nás budou stále zlobit, budou vyvedeni z míry, že se nebudou moci, díky naší trpělivosti, pokochat pohledem do našeho rozzuřeného obličej.

Sourozenci ale není zcela uzavřen okruh rodiny. Do něj ještě patří dědeček a babička. Snad již jsou velmi staří, často nemocní, netrpěliví, ale tu nikdy nedejme znát, že je nám jejich společnost nemilá, nebo, že nás obtěžují. Věnujme jim trpělivost, vděčnost a úctu. Vždyť oni po rodičích se o nás nejvíce starali, když jsme byli malí. Buďme shovívaví k jejich chybám a nedostatkům. Neutrhávejme se na ně, když jsou třeba nedoslýchaví. Jim to je líto a my si musíme uvědomit, že i my sami po letech, budeme vyžadovat stejnou trpělivost a shovívavost. Víte, co se říkává: Pán Bůh peče oplatky. Co jsme v mládí sami rozdávali, s tím se pak v pozdních letech, sami setkáme. A ještě jedna věc je velmi důležitá. Až budeme velcí a budeme mít u sebe své rodiče, chovejme se k nim zvláště uctivě a dobře před svými dětmi. Neboť vaše děti si zapamatují, jak jste zacházeli s dědečkem a babičkou a pak budou jednat právě tak i s vámi. Snad jste někdy četli Hejdukovu báseň Dědova mísa. V ní se vypravuje, jak mladý hospodář se rozzlobil, když jeho starý otec upustil talíř a rozbil jej, když jej nemohl udržet v třesoucích se rukou. "Jen děláte škodu"! rozkřikl se mladý hospodář na svého otce, "uděláme vám dřevěnou misku, postačí vám a tu aspoň nerozbijete". A večer toho dne již vybíral otec jídlo z dřevěné misky v koutku kuchyně a nikdo si nepovšiml, že se do jídla mísí lítostivé slzy starého hospodáře. Na to všechno se díval malý syn mladého hospodáře. A po letech, když se tento chlapec stal pánem statku a jeho otec šel na výměnek, podal mu jeho syn hned na počátku dřevěnou misku s poznámkou, že totéž on udělal svému otci. Opravdu, co kdo rozsévá, to také sklízí. Povinností rodičů vůči dětem bychom mohli pojmenovat takto: Milovat své děti a vychovávat je! Lásku k dětem vstúpila do srdce rodičů sama příroda. Nikdo pro žádného člověka se neodhodlá tolik udělat, jako matka nebo otec pro své dítě. Na sebe zapomenou, vše je jim vedlejší, mají na zřeteli jen blaho a. Platí to však i v našich dnech? Kolik dětí pohozených, odložených, dokonce zabitých rukama vlastních rodičů!

Víme, že někdy dokonce tato láska, zvláště u matky, je vůči dítěti, jak říkáme, už slepá, že totiž přehlídí, nechce vidět a nerozumně omlouvá zřejmé chyby svého dítěte. Takové jednání ovšem není správné, neboť láska tohoto druhu spíše dítěti škodí než prospívá. I když je pravidlem, že rodiče své dítě milují, přece se někdy může stát, že dítě se stane rodičům nebo jednomu z nich, překážkou v jejich cíli, třeba v jejich špatném životě a tu může v srdci matky nebo otce vzniknout i nenávisť vůči dítěti. Je samozřejmé, že taková nenávisť je před Bohem těžkým proviněním. Před Bohem je proviněním i ona láska přehnaná, jak jsme se o ní už zmínili.

Druhou povinností rodičů vůči dětem je" Dobře své děti vychovat. Mají pečovat o jeho stránku tělesnou i duševní. O jeho tělo pečují tím, že se starají o přiměřenou stravu a slušný oblek, zdravý byt a nešetří na lékařské péči, je-li nutná. Stejnou péči musí věnovat i jeho stránce duševní, povahové a charakterové. Zpozorují-li u dítěte nějakou chybu, je nutné ji z povahy dítěte moudře odstranit. Nepomůže-li výklad a upřímné napomenutí, je nutné sáhnout k trestům.

Do třídy jedné venkovské školy vstoupil inspektor a byl nemile překvapen výstupem, který se právě ve třídě odehrával: Učitel trestal rákoskou jednoho chlapce. "Co to děláte? Takové jednání není dovoleno. Co když si přijde stěžovat matka toho chlapce"? "Tak ji pošlu pryč, odpověděl učitel. "A když přijde jeho otec"? " Ten určitě neprijde, pane inspektore." "Jak to můžete říci s takovou jistotou"? "Poněvadž otcem tohoto neposedy jsem já", řekl s úsměvem učitel. Kdo netrestá své dítě, když je to třeba, nemá je skutečně rád. Jak často v pozdějším věku lidé naříkají, že ve svém dětství byli zbytečně rozmazlováni a nenačili se zapírat.

Výchova povahy dítěte musí být dovršena a upevněna dobrou výchovou náboženskou. Nevedou-li rodiče své děti k úctě k Bohu, pak děti nebudou dbát ani na úctu ke svým rodičům.

K výchově ještě patří: Poskytnutí přiměřeného vzdělání nebo umožnění vyučení v některém řemesle.

To je pojednání o rodině v užším slova smyslu. Rodinu v širším slova smyslu vytvářejí lidé, kteří jsou s námi v jednom státě, tvoříme tak rodinu jednoho národa. Sem také patří i vztah občanů ve státě a vztah k těm, kteří stát vedou. Stejně sem patří i povinnosti a vztah mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci. I tady by měla převažovat ne starost o zisk za každou cenu, ale starost o tělesné a duševní dobro. I tady náboženská neznalost a nedostatky vytvářejí těžko řešitelné situace. Stát má pečovat o hmotný blahobyt svých občanů tím, že podporuje zemědělskou výrobu a obchod, dbá na řádné odměňování pracujících, pomáhá v nezaměstnanosti, stará se o sirotky a práce neschopné. Stát má také pečovat o náboženství a mravnost svých občanů, protože mravnost je podmínkou trvání a rozvoje státu. Tam, kde mravnost není na výši, neobstojí ani největší státy. našich soudních síních znějí mnohdy tvrdé rozsudky nad mladými, kterých přibývá přes soudnou stolicí. Správný obhájce by se měl ptát soudců. Kdo ty, které soudíte a odsuzujete, poučil o ceně lidského života a lidské duše? Kdo jim umožnil přístup na internet, kdo dává sdělovacím prostředkům možnost ukazovat a schvalovat vše, co se přičí Božím příkazům? Kdo je učil příkázání? Nezabiješ? Jejich duše byla ponechána přirozeným pudům a ty je přivedly do záhuby. Kdo za to nese zodpovědnost? A obhájce by měl právem říci: Na vás žaluji, vy se nazýváte civilizovanými a jednáte jako barbari. Jste soudci mravů a zatím rozséváte nevěru a nemravnost a potom se divíte, že sklízíte zločiny a zkaženost. Odsud'te tyto obžalované, ale já žaluji vás, to je moje povinnost. To je těžká obžaloba dnešní doby, proto buďme vděční za náboženskou výchovu. Buďme vděční i těm, kteří za ni zodpovídají, představeným církve. Je naší povinností je ctít a poslouchat. Jen v tom případě nesmíme obojí moc poslouchat, duchovní i státní, když nařizuje něco, co odporuje příkázáním a vůli Boží. Tehdy platí slova apoštola Petra: "Více se sluší poslouchat Boha, než lidi".

A nyní si otevřme evangelium, které se čte o svátku sv. Rodiny v období vánoc. Tam se dovídáme, že se Panně Marii a sv. Josefovi ztratil dvanáctiletý Ježíš a oni jej v úzkostech hledali. Jak to vypadá v naší společnost? Ztratil se desetiletý chlapec. Patnáctiletá dcera je už dva měsíce nezvěstná! Tak to často čteme v novinách nebo slyšíme z úst hlasatelů rozhlasu či televize. Že se děti ztrácejí, potvrzuje i evangelium. Tuto zkušenost udělala i sv. Rodina. V rodinách to nikdy není lehké. Manžel musí unést, že žena je jinačí, než by on chtěl. Žena musí unést, že muž je jinačí, než by ona chtěla. A oba spolu musí unést, že děti jsou jinačí a vyvíjejí se jinak, než by chtěli rodiče. Kolik je toho napětí mezi všemi členy rodiny? A běda všem, když rodiče to napětí neunesou a rozejdou se, běda všem, když děti začnou utíkat z domu. Jak jsme to už slyšeli už na začátku přednášky, rodina stojí v Bibli hned na počátku lidské historie. Rodina zůstává stále ochránkyní Božího řádu s lidmi, a kdo chce zničit Boží řád, ten ničí Boží rodinu. Když komunisté chtěli po válce revolučně změnit myšlení lidí, rozbili rodinu. Děti rodičům odebírali po narození a vychovávali je ve státních internátech. Vyrostla z nich generace krutých sobců, lenochů a zlodějů. Dodnes jsou a budou s nimi těžkosti. V roce 1921 papež Benedikt XV. zavedl svátek svaté Rodiny. Chtěl podepřít rodinu ze všech stran ohrožovanou. Chtěl připomenout vládám všech států, že rodina je ustanovena samotným Stvořitelem a ničím jiným ji nelze nahradit. A rodinám samotným chtěl připomenout, že Ježíš žil většinu svého života v rodině. Tam byl vychován, tam vyrostl. Chtěl připomenout rodičům, že jsou dárce nejen života tělesného, ale i života Božího. Že v rodinách si děti nacvičují ctnosti a dobré návyky. "Rodina zklamala!" Tak volají lidé, když se děti nevyvedou. Zapomínají přitom, kolik mají dnes děti různých spoluvychovatelů mimo domov, mimo rodinu. Zapomínají, jak je neskutčné dnes pro rodiče najít pravou rovnováhu mezi přísností a dobrotou, mezi hlídáním a důvěřováním. Zapomínají ti kritici, že dobře vychovat děti bylo ve všech dobách, a i dnes, neskutčné. Aby se rodičům trochu pomohlo, zřizují se v mnohých zemích, i u nás, rodinné poradny. Rodiče se tam mohou obrátit na radu ke zkušeným pedagogům a psychologům. My, křesťané, máme osvědčenou rodinnou poradnu oddělvána ve slovu Božím. Vzpomeňme si, kolik takových pokynů nám dává úryvek z evangelia o nalezení Ježíše v chrámě. - Do kostela jde celá rodina, otec, matka, děti. Ne rodiče či stařečci bez dětí, ne děti samy, bez rodičů, nebo jen s maminkou, bez tatínka. Ubohá rodina, kde se maminka modlí a otec sakruje. - Druhé poučení: Oba rodiče hledají dítě. Kolik maminek, kolik tatínků se po celý den nestarají kde jejich dítě je, co dělá, s kým si hraje nebo s kým kamarádí. - Třetí pohled: Rodiče našli hledané dítě v kostele! Kolik je dnes matek a kolik otců, kteří raději vidí své dítě kdekoli jinde, jen ne v kostele! V kostele, kde děti slyší, že chlapec Ježíš také znal, co je to utéct, co je to hubařit a odmlouvat, když ho maminka kárá. Ale, že nad chvilkovým pokušením nakonec u něj vítězí, a tak to má být i u dětí, kázeň. Vrátil se s nimi domů a poslouchal je. A že odměnou za poslušnost a kázeň je prospívání moudrostí a věkem, obliba u Boha i u lidí. Že odměnou poslušnosti je, že je to doma docela hezké, že všem je doma dobře. Možná jste někde četli nebo slyšeli o to, jak v jednom čísle Naší rodiny si

liboval pěvec Eduard Haken, jak je to krásné, když je o Štědrém večeru rodina pohromadě. Ale aby to bylo hezké v rodině o vánocích, musí to být hezké i mimo vánoce. Záleží na tom, jak společně žijeme, jsme-li opravdu jeden k druhému ohleduplní, jak si jeden druhému zpříjemňujeme život, jak máme jeden druhého nezištně rádi a navzájem si pomáháme. A herec Rudolf Hrušínský odpovídá tamtéž na otázku, jaké bývá jeho vánoční rozjímání: "Vždy si znovu s potěšením uvědomuji, že mám dobrou ženu, dobré děti, dobrá vnoučata a několik dobrých přátel. A to je hodně!" - Největším jeho bohatstvím, a největším bohatstvím každého člověka je, když má dobrou rodinu, kde se všichni mají rádi. Takové ztráty, o kterých nás informovalo evangelium, a jim podobné ztráty dětí na pouti, na výstavě, nebo tam, kde je mnoho lidí, takové se většinou dobře vyřeší. Děti pláčou a křičí, rodiče se strachují, ale hledají a tak se zase najdou. Najdou se, protože jeden o druhého stojí, mají se rádi. Horší je to, když se začnou ztrácet a odcizovat děti rodičům v dospívání. A zdá se, že to, co bývalo kdysi jen vyjímkou, stává se dnes častým zjevem. I dospělé děti přestávají mít k rodičům pěkný vztah. Hledí na ně jen jako na celoživotní živitele a finančníky, ovšem bez povinností rodiče dále poslouchat. Dceři je osmnáct, vydělává dost peněz. Ale jak by mohli rodiče po ní chtít příspěvní na domácnost? Chce se přece obléct! A tak ji nechají všechno a ještě jí koupí superplášť, tu jinou módnost, která zrovna dnes letí. A syn je ženatý, pravda, ale považte, ještě nemá auto! A tak si tak si tatínek bere v práci přesčasy, matka jde také dělat. Rodiče na sobě škludí, dřou se, aby mohli dětem koupit tu auto, tu kožich, tu dovolenou u moře. Jsou to hodní rodiče? Jsou to dobří rodiče? Ne! Právě v těch rodinách, kde rodiče podporují děti, i když si oni už sami vydělávají a jsou dospělé, nebývá mezi rodiči a dětmi nijak dobrý vztah. A tohle "podporování" mladých manželů rozbíjí nejen vztah mezi rodiči a dětmi, ale rozbíjí a ohrožuje i vztah mladých manželů mezi sebou. Jak je to možné? Odborníci vysvětlují, že to ani jinak dopadnout nemůže. Když rodiče dávají dětem peníze, osobují si také právo těm dospělým dětem dál mluvit do života. Čekají, že je budou děti poslouchat, jako když byly nedospělé. A mladým se sice brát peníze líbí, ale poslouchat, to se jim již nelíbí. A je zle.

.A vztah mezi mladými manžely? Co člověka nestojí žádnou námahu, toho si také nijak necení, to netvoří pouto. Pouto mezi manžely tvoří právě to, nač společně šetřili, nač se spolu pachtili, co si spolu budovali. A když je rodiče posadí do hotového, seženou jim byt a noblesně zařídí, namontují pračku, pak na mladé lidi zbude jen nuda. Z nudy rostou hádky a spory, kdo má koho mít rád a co musí ten druhý. Kdyby měli společné starosti, neměli by na takové hlouposti ani čas. Kdyby si museli na vše, co si pořídí, poctivě vydělat, nebylo by tolik nudy a rozvratů. Jak to tedy správně udělat? Stoletá zkušenost Církve i odborný průzkum pedagogů se shodují na jednom receptu: Když dítě skončí dobu studia, učení, začne samo vydělávat, dosáhne zákonné plnoletosti (pozor, neříká se dospělé osobnosti), mají to s rodiči společně oslavit. A při té oslavě mají děti slyšet od rodičů slavnostní řeč o třech bodech: Za první: Jsi teď dospělý. Asi by se ti nelíbilo, kdybychom ti s maminkou chtěli poroučet jako malému. Budeme na tvou dospělost brát ohled. Budeme ti radit, jen když se budeš na radu ptát. Snad ti někdy i povíme, jak jsme to v podobné situaci dělali my. Snad ti i řekneme, abys uvažoval o tom, či onom řešení, ale to všechno s vědomím, že ty máš právo rozhodovat se sám. Za druhé: Jsi dospělý, a protože jsme lidé a ne zvířátka, nevyhodíme a nevykoušeme tě z bytu, jak to dělají právě zvířata s dorostlými mláďaty, ale čekáme, že si sám začneš hledat svůj budoucí domov pro sebe a svou rodinu, kterou si za čas založíš. Budeš-li chtít, a budeme-li moci, rádi ti při tom hledání pomůžeme. Za třetí: Jsi dospělý, proto tě už nebudeme ponižovat nabízením peněz. Dospělý se umí o sebe postarat sám a nežebrá o almužny. Proto, pokud budeš bydlet a jít s námi, budeš přispívat na byt, stravu, otop a světlo tolik a tolik měsíčně. S ostatní, co vyděláš, si hospodař podle svého uvážení. A my rodiče, já s maminkou, si konečně dopřejeme, co jsme si, vzhledem k vám, dětem, v mládí dopřát nemohli. Kousek pohodlí, pořádnou dovolenou, něco hezkého do bytu. Zdá se vám to tvrdé k těm mladým? Nebojte se o ně. Ti pořádní pochopí, že by nebylo normální, aby oni začínali s takovým vybavením, na jaké jste se vy, staří, dřeli dvacet let života. A ti nepořádní, ti co mají sklon k vyděračství rodičů, ti co bezostyšně tahají z rodičů kdekou korunu a kdeco cenného, a když už z nich nic nekouká, honem je strkají do Domova důchodců, takoví to sice nepochopí, ale ti vás stejně nemají a nebudou mít nikdy rádi. Láska se za peníze nekoupí, dobrá povaha a dobrá výchova také ne. Neměli bychom děti vychovávat tak, aby si mysleli, že rodiče jsou jenom na to, aby se dětem starali o všechno, co je napadne, až po zařízení bytu. A měli bychom se naučit a zavčas tomu také naučit děti, že smyslem čtvrtého přikázání Desatera není jen, aby malé děti poslouchali rodiče. Ale že je tu také vysloven příkaz i dospělým dětem, aby se o své rodiče postaraly, když zestárnou.

Shrňme nyní naučení svátku sv. Rodiny do této rady: Rodiče, neplývejte zbytečně silami, když se snažíte, aby vás poslechly vaše dospělé děti. Oni vás stejně poslouchat nebudou. Budou si dělat podle svého a vám

to budou mít za zlé, že se jim pletete do života. Když už jsou dospělí věkem a před zákonem, mějte na to ohled, neporoučujte jim, nechte je, aby se samostatně živily, nedělejte z nich parazity postrkováním peněz, finančním podporováním. Je pravdou, že každé pravidlo má svou výjimku. Jsou mimořádné situace, kdy rodiče rádi vypomohou penězi dítěti, např. při zakoupení bytu, ale to má být opravdu jen v případech mimořádných a naléhavých. Poroučejte malým a vychovávejte je tak, aby si uměli poručit sami, když dospějí. Takový je křesťanský požadavek správného vztahu generací k sobě navzájem. Vzájemný respekt, úcta a láska. Ochota učit se jeden od druhého. Je na rodičích, aby uvážili, promysleli převedli do situace své rodiny a řídili se podle nich. Pak budou mít právo na šlechtický titul: Jsme křesťanská rodina!

Důležitou oblastí, ve které máme zasévat mnoho radosti, je rodina. Ve vlastní domácnosti by měl převládat úsměv, i když jsme unaveni, i když nám lecos dělá starosti. Pak se tento srdečný, radostný a laskavý způsob chování stane "kamenem, který padne do jezera". Ten vyvolá širokou vlnu a ta zase další, takže se všeobecně navodí příznivá atmosféra napomáhající k soužití, ve kterém se přirozeně rozvíjí plodný apoštolát mezi dětmi, rodiči a sourozenci. Projev odměřenosti, netolerance, škarohlídství a vzdoru druhé naopak člověku i Bohu vzdaluje, vytváří nová napětí, a snadno se tak ztrácí schopnost projevovat lásku. Sv. Tomáš Akvinský říká, že nikdo není schopen jediný den snést člověka smutného a nepříjemného. Každý člověk je proto, už jen ze slušnosti, povinen chovat se ke druhému laskavě a s radostí. Překonávání vrtochů nálady, únavy a osobních starostí bude vždy patřit mezi umrtvování Pánu velmi libá. Radostný a usměvavý postoj, jehož hlubokým základem je Boží synovství, máme uplatňovat v práci, ve vztazích mezi přáteli, se sousedy, ve vztazích k lidem, se kterými se v životě setkáváme snad jen krátce. Vůči zákazníkovi, kterého už nikdy neuvidíme, nemocnému, který po uzdravení už nebude chtít spatřit lékaře, kolemjdoucímu, který se nás na ulici zeptá na cest. V radosti křesťana mnozí naleznou cestu, kterou by jinak nenašli. Projevme jim srdečnost a svěřme je jejich andělu strážnému! Jaký radostný byl asi pohled Ježíšův? Stejný jako jeho Matky, která nemůže zadržet radost a její duše chválí Pána od chvíle, kdy ho nosí v sobě a má vedle sebe! Matko, Panno Maria! Kéž by naše radost byla stejná jako ta tvoje! Ať ji, tak jako ty, čerpáme od Krista! Královno rodin, oroduj za nás! Amen..

P. František Dobeš, Zimní škola 2014